

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Gledališki trg 5

3000 Celje

Borut Alujevič, upravnik

Tina Kosi, umetniški vodja

Tatjana Doma, dramaturginja

Miran Pilko, tehnični vodja

Jerneja Volfand, vodja programa in propagande

Tel. +386 (0)3 426 42 14, telefaks +386 (0)3 426 42 20

Urška Zimšek, blagajničarka

Tel. +386 (0)3 4264 208

(Blagajna je odprta vsak delavnik od 9.00 do 11.00

in uro pred pričetkom predstave.)

Tajništvo

Tel. +386 (0)3 426 42 02, telefaks +386 (0)3 426 42 20

Centrala +386 (0)3 426 42 00

Spletna stran: www.2.arnes.si/slg-ce/

Ustanovitelj SLG Celje je Mestna občina Celje.

Program gledališča finančno omogoča Ministrstvo za kulturo.

SVET SLG CELJE: Slavko Deržek, Ana Kolar, Mariana Kolenko, Martin Korže, Aleksa Gajšek Kranjc, Miran Pilko, Bojan Umek, Zvone Utroša, Jagoda Tovirac (predsednica)

ČLANI STROKOVNEGA SVETA SLG CELJE: Polde Bibič, David Čeh, Franci Križaj, Anica Kumer (predsednica), Bojan Umek

Eugène Ionesco

Jacques ali podrejenost

Naturalistična komedija

in

**Prihodnost je v jajcih
ali
Kaj vse je treba za en svet**

Eugène Ionesco

Jacques ali podrejenost

(Jacques ou la soumission)

in

Prihodnost je v jajcih

ali

Kaj vse je treba za en svet

(L'avenir est dans les œufs ou Il faut de tout pour faire un monde)

Prva slovenska uprizoritev

Prevajalec

Avtorja priredbe besedila

Aleš Berger

Tatjana Doma

Diego de Brea

Režiser

Dramaturginja

Scenograf

Kostumograf

Skladatelj

Oblikovalka maske

Oblikovalka Robertine obleke

Lektorica

Diego de Brea

Tatjana Doma

Samo Lapajne

Diego de Brea

Tomaž Grom

Mojca Gorogranc

Nadja Bedjanič

Metka Damjan

Premiera: 5. december 2003

Igralci

Jacques
Jacqueline, sestra
Jacques, oče
Jacques, mati
Jacques, dedek
Jacques, babica
Roberta I, II
Roberta, oče
Roberta, mama

Miha Nemec
Barbara Vidovič
David Čeh
Tina Gorenjak
Stane Potisk
Jagoda
Tjaša Železnik
Mario Šelih
Barbara Medvešček

Vodja predstave
Šepetalka
Tonski mojster
Lučni mojster
Rekviziter
Dežurni tehnike
Šivilje

Frizerki
Odrski mojster
Garderoberki
Tehnični vodja
Umetniški vodja

Zvezdana Štraki - Kroflič
Breda Dekleva
Stanko Jost
Dušan Žnidar
Drago Radakovič
Vojko Koštomaj
Zdenka Anderlič, Janja Sivka,
Dragica Gorišek, Marija Žibert
Maja Dušej, Marjana Sumrak
Radovan Les
Amalija Baranović, Melita Trojar
Miran Pilko
Tina Kosi

V letih 1945 do 1950 sem bil uslužbenec v založniški hiši, ki je izdajala pravniške knjige. Takrat me je zgrabila ne vem kakšna želja, da bi pisal na primer gledališke igre.

Ne verjamem v globljo vrednost teh iger. Ne verjamem v vrednost svojega dela. In tudi če bi verjel, kaj pa je ta vrednost? Zdaj obžalujem, da nisem raje ostal uslužbenec. Nič ne bi napisal, ne bi bilo toliko hrupa, vsega tega kaosa, te nekakšne slave, zdaj bi se počasi upokojil.

Morda bi bil bolj srečen. Se pravi, da bi mi bilo žal, da se nisem realiziral, da nisem pisal – sem pa vseskozi pisal – da nisem česa naredil. Imel bi torej natančen razlog za nezadovoljstvo. Zdaj pa vem, kako je, če človek piše, vem, kako je, če je človek razumljen in nerazumljen in če ga ljudje ne marajo, in zdaj se zavedam, da konec koncev ni bilo vredno storiti, kar sem storil. Vse, kar sem torej storil, sem storil zaman, za nič.

Un homme en question, Tel Quel, 1978 (izšlo v Eugène Ionesco, Spomini na smrt, Izbrani eseji, MGL, Ljubljana 2001, prevajalec Primož Vitez)

»Ne zdi se mi smešna določena družba, ampak celotno človeštvo.«

Eugène Ionesco se je rodil kot Eugen Ionescu 26. novembra 1909 v Slatini, v južni Romuniji, materi Francozinji in očetu Romunu. Kmalu po njegovem rojstvu se je družina preselila v Pariz.

Na njegovo življenje, razmišljanje, odnos do sveta in ljudi je odločilno vplival njegov oče, romunski odvetnik. Leta 1916 je oče zapustil svojo družino v Franciji in si ustvaril novo družino v Romuniji, se pod pretvezo ločil ter dobil skrbništvo nad Eugénom in njegovo sestro. Na policiji v Bukarešti je napredoval v glavnega inšpektorja in vedno se mu je posrečilo biti na strani aktualne avtoritete. Njegov moto je bil, da je vsaka oblast dobra, ne glede na to, kakšna je. Čeprav je bil bogat, ni plačeval preživnine Eugènovi materi; ni maral njegove sestre, svoje hčerke, in jo je že v zgodnjem otroštvu poslal od doma, kasneje pa mirno prenašal, da se je njegova nova žena znašala nad otrokoma.

Eugènovi sovraštvo do očeta se je začelo v zgodnjem otroštvu, ko je bil priča materinemu poskusu samomora, do katerega jo je pripeljalo nesramno norčevanje in roganje njenega moža. Zakon Thérèse Ipcar in Eugena Ionescuja ni bil nikoli trden in harmoničen. Ionescov oče niti pred svojim odhodom v Romunijo leta 1916 ni živel s svojo družino. Odselil se je v hotel, da je lahko v miru študiral, in je družino obiskoval le priložnostno. Eugène se na svojega očeta ni nikoli čustveno navezal in ga je zaradi njegovega zanemarjanja zasovražil.

Svoje otroštvo je preživel v Franciji, v zgodnjih najstniških letih pa je odšel živeti v Romunijo, kjer je doštudiral francoščino in se leta 1936 poročil.

Leta 1938 je dobil štipendijo romunske vlade za doktorski študij v Parizu. Doktorske disertacije *Greh in smrt v francoski literaturi od Baudelaira dalje* ni nikoli dokončal. Ob izbruhu druge svetovne vojne se je z ženo stalno naselil v Franciji, kjer sta živela v hudi finančni stiski. Ionesco se je zaposlil kot skladiščnik, kasneje pa kot korektor pri neki založbi pravnih edicij.

Kot otrok je sanjal, da bo postal svetnik ali feldmaršal. Namesto tega je postal agnostik, človek, ki se je nepopustljivo upiral avtoriteti, meščanskim normam, militarizmu in se je jasno opredelil proti moški kontroli nad žensko. S takim življenjskim nazorom se je posvetil literaturi, pisal je eksistencialistično in nadrealistično dramo, kar ga je ustoličilo kot enega vodilnih predstavnikov dramatike absurda.

Trdno je verjel v človeške pravice, bil je goreč nasprotnik politične tiranije. V svojih igrah je zarisal sliko človekovega boja za preživetje v družbi, ki ustvarja nepremostljive ovire med ljudmi. Bil je vnet nasprotnik komunizma in se je dolga leta iz tujine udeleževal politične kampanje proti avtoritarnemu režimu diktatorja Nikolaja Ceausescuja, ki je prepovedal njegove igre.

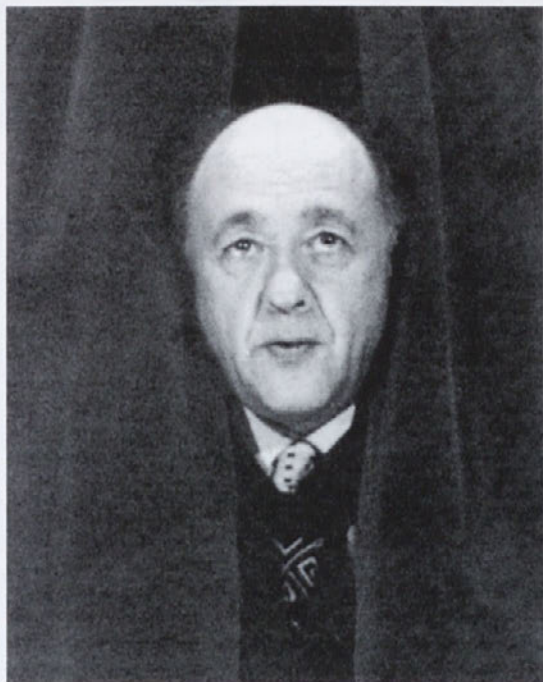
Ionescov temeljni problem je nezmožnost sprejeti smrt in se z njo sprijazniti kot s sestavnim delom življenja. Strah pred neizbežno končnostjo ga je spremljal vse življenje. Osebne fobije je umetniško preoblikoval v svojih literarnih delih, z njimi je dejansko živel, saj med njegovim življenjem in njegovim ustvarjalnim delom ni razlike. Ionescove drame, eseji, dnevniški zapiski in izjave niso zgolj odsev njegovega pojmovanja sveta, ampak so obenem tudi nujni pogoj za nastanek tega odseva. Njegov celotni opus zaznamujeta neumorno prizadevanje in napor razjasniti sebe in svoj položaj v svetu ne samo samemu sebi, ampak širšemu svetu, ki mu je tako zelo tuj in grozljiv. Njegova nenehna potreba po razlagi sebe in svojih del je le neuspešen poskus premagati smrt in strah pred njo.

Umrli je leta 1994 v Parizu, njegovo smrt je javnosti naznanilo francosko ministrstvo za kulturo in ne njegova žena Rodica ali njuna hči.

T. D.

Če obstaja bog, v čem je smisel literature? In če bog ne obstaja, v čem je potem smisel literature? Kakorkoli že: moje pisanje, edina stvar, kjer sem bil uspešen, je nesmiselno.

Eugène Ionesco

Ko me kdo vpraša: »Zakaj pišete gledališke igre?«, sem zmeraj v zagati, ker ne vem, kaj naj odgovorim. Včasih se mi zdi, da sem se pisanja za gledališče lotil zato, ker teatra nisem maral. Bral sem literaturo, eseje, z užitkom sem hodil v kino. Od časa do časa sem poslušal glasbo in obiskoval umetniške galerije, v gledališče pa nisem šel tako rekoč nikoli. Če sem že kdaj po naključju zašel tja, sem bil zmeraj komu za družbo; ali nisem mogel zavrniti kakšnega vabila ali pa je šlo za obveznost. Tam nisem našel nobenega užitka, nisem sodeloval. Igralci so me s svojo igro spravljali v zadrego; nerodno mi je bilo namesto njih. Situacije so se mi zdele poljubne. Zdelo se mi je, da je v vsem tem nekaj zlaganega. Gledališke predstave zame niso imele nobene čarobnosti. Vse se mi je zdelo nekam smešno in mučno. Nisem razumel, na primer, kako je sploh kdo lahko igralec. Zdelo se mi je, da igralec počenja nedopustne, graje vredne stvari. Odpoveduje se samemu sebi, se prepušča trenutkom, menjava kože. Kako lahko dovoli, da je venomer nekdo drug, da igra nekakšne like? Meni se je to zdelo nepredstavljivo, robata, prazna goljufija.

Odlomek iz Eugène Ionesco Spomini na smrt, Izbrani eseji, MGL, Ljubljana 2001, prevajalec Primož Vitez

Kakršna jajca, takšna prihodnost

»Zame je dramsko besedilo avantura, lov, odkritje sveta, ki se razkriva v meni; odkritje prisotnosti nečesa, kar najprej preseneti mene samega.«

Za Ionesca dramsko besedilo ni demonstracija oz. posnemanje realnosti, ampak je sredstvo raziskovanja, kjer so dialog, gibanje, scenografija, rekviziti, maska enako pomembni elementi raziskovanja neznanega sveta. Ustvaril je svojstveno obliko gledališča, kjer se prepleta fantastično, iracionalno, paradoksalno, vizualni in verbalni prizori sanj, kjer se neprestano prepletajo tragično in komično, realizem in fantastika, vsakdanjost in nenavadnost. Preplet tragičnega in komičnega izraža njegovo reakcijo na stanje človeka in je ena najpomembnejših značilnosti njegovega pisanja.

»Ni druge možnosti: če človek ni tragičen, je smešen in neprijeten, pravzaprav komičen. Z razkrivanjem absurdnosti svojega stanja lahko postane človek na nek način tragičen. Pravzaprav mislim, da mora biti človek nesrečen (v metafizičnem smislu) ali neumen.«

»Komedije sem podnaslavljal "antidrama", "komična drama", drame pa "psevdo drama" ali "tragična farsa", ker se mi zdi komika tragična, človekova tragedija pa globoko smešna.«

S svojim pisanjem je izrazil pogled na človekovo eksistenco in na njegov notranji svet. Politični in socialni problemi ga zanimajo le v smislu njihovih posledic na človekov notranji svet. Čeprav se na prvi pogled zdi, da njegovo pisanje vodi le k vsakdanjim, banalnim resnicam, je njegov dramski svet skoraj vedno avtobiografski, popolnoma originalen in izredno bogat v svojem vizualnem in verbalnem izrazu. Njegov celotni opus zaznamujeta neumorno prizadevanje razjasniti sebe in svoj položaj v svetu, ki se mu zdi zelo tuj in sovražen.

Komedijo in burko je razvil do skrajnih meja modernih dramskih tokov v petdesetih letih prejšnjega stoletja, dramo pa je vsebinsko in oblikovno osvobodil realističnih vezi in jo napolnil z nelogičnostjo, absurdom in nadrealistično fantastiko ter na ta način prikazal groteskno, odtujeno in prazno življenje meščanske družbe. Njegovi junaki so samo še marionete brez osebnosti, govoreči stroji, njihovo življenje poteka le še na ravni besed, ki se spreminjajo v čisto zvočno gmoto brez kakršnegakoli smisla.

Njegovo dramsko pisanje pogosto povezujejo s pisanjem še enega velikana dramatike absurda, Samuela Becketta. Vendar pa je Ionescovo pisanje večinoma bolj komično kot Beckettovo, bolj gostobesedno in predvsem manj brezupno.

Ionescovi junaki najbolj od vsega potrebujejo samoto, saj jih prisotnost drugih oseb živcira, jim povzroča skrbi in jim jemlje moči. Ionesco, tako kot Beckett, nikoli ne pozabi, da njegovi junaki verjamejo, da so sposobni medsebojne komunikacije, in da jim na trenutke celo uspe vzpostaviti določeno stopnjo komunikacije.

Ionesco ponuja vznemirljivo sliko oseb, ki se ne zavedajo nenavadnosti svojega početja, povsem naravno uporabljajo besede, popolnoma oropane pomena; stavke, v katerih manjkajo odločilne besede, uporabljajo kot nekaj, kar z lahkoto razumejo. Jezik, oropan smisla, obvladuje njegove junake, sistematično uničenje jezika pa v Ionescu vzbuja občutke gnusa in omejenosti, ki motijo in begajo tudi gledalca.

Po "antidrami" *Plešasta pevka* in "komični drami" *Instrukcija* je poleti 1950 napisal "naturalistično komedijo" *Jacques ali podrejenost*. Prvi del komedije naj bi bil napisan takoj po *Plešasti pevki*, drugi del pa naj bi nastajal istočasno z *Instrukcijo*.

Jacques ali podrejenost je doživela krstno uprizoritev 15. 10. 1955 v Théâtre de la Huchette skupaj s Šolsko tablo v režiji Roberta Posteca in požela uničujoče kritike.

Jean-Jacques Gautier je zapisal v Le Figaro: »Če sodim po *Jacquesu*, potem mislim, da g. Ionesco ni genij ali pesnik, mislim, da ni pomemben gledališki avtor, mislim, da ni mislec ali norec, in mislim, da g. Ionesco nima kaj povedati.«

Avtor se je rad pohvalil z besedami Andreja Bretona, ki jih je izrekel leta 1955, potem ko je videl uprizoritev *Jacquesa*: »To je tisto, kar smo hoteli narediti v gledališču. Imeli smo nadrealistično poezijo, nismo pa imeli nadrealističnega gledališča. In to je tisto, kar nam je manjkalo!«

Ob krstni uprizoritvi *Jacquesa* je v gledališkem listu pisalo: »Nadrealizem ni mrtev. Stop. Ionesco sledi.«

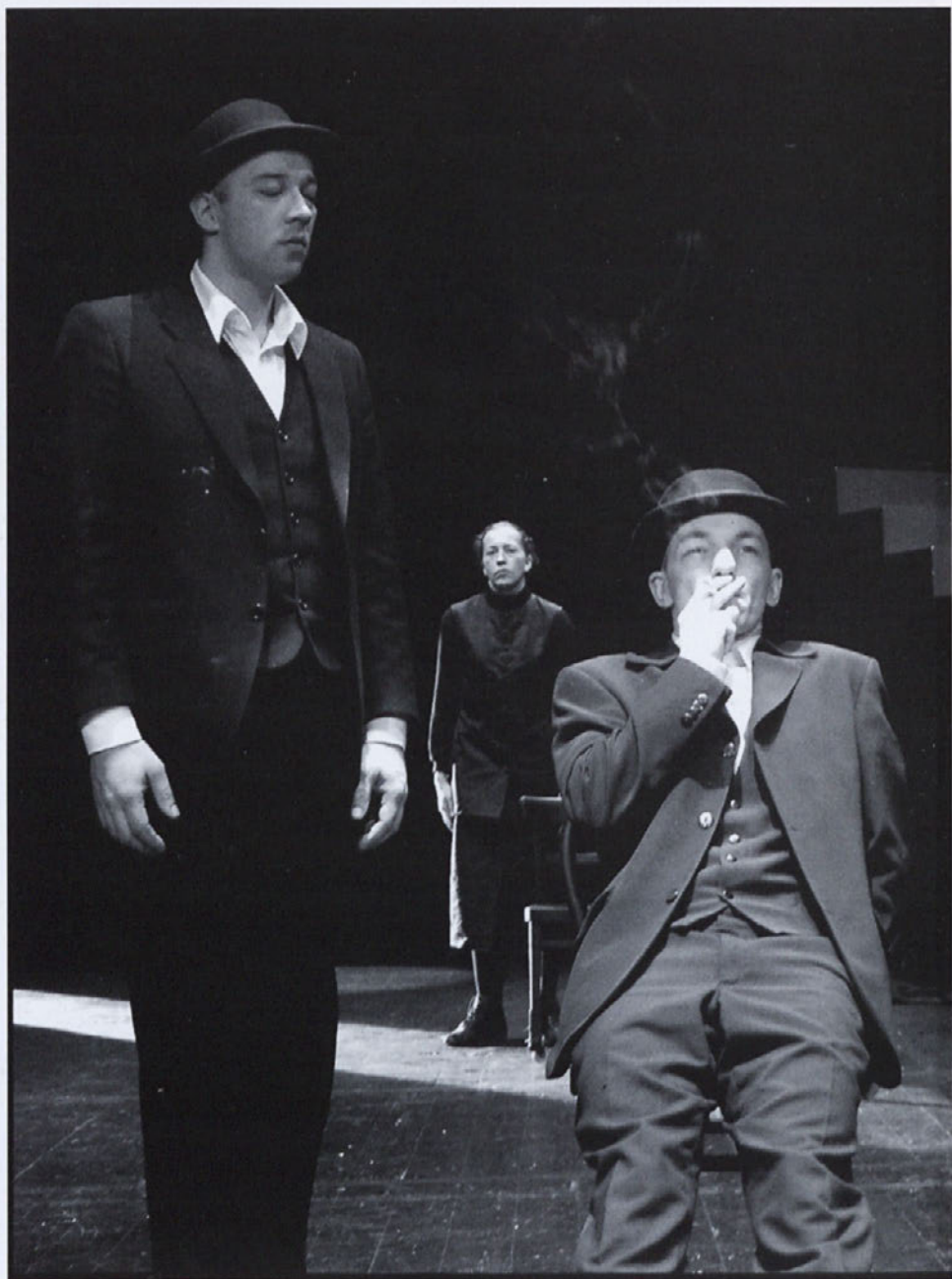
Prihodnost je v jajcih ali Kaj vse je treba za en svet je napisal leta 1951, istočasno kot *Stole*. Gre za krajšo igro, ki naj bi natančneje pojasnila, kaj je bistvo Jacquesove podrejenosti. Krstno uprizoritev je igra doživela 23. 6. 1956 v Théâtre de la Cité Universitaire v režiji Jean-Luca Maguerona. V *Jacquesu ali podrejenosti* Ionesco smeši družino kot osnovno celico družbe, njene zahteve in pritiske na posameznika, predvsem pa obravnava temo spolne podrejenosti.

Miha Nemec, Jagoda

Tjaša Železnik, Mario Selih, Miha Nemec, David Čeh

Miha Nemec, Barbara Vidovič, David Čeh

David Čeh, Miha Nemec

Mario Šelih, Barbara Medvešček, David Čeh, Tina Gorenjak, Tjaša Železnik, Barbara Vidovič

Miha Nemec, David Čeh, Tina Gorenjak, Barbara Vidovič, Jagoda

Mario Šelih, Miha Nemec, Tina Gorenjak, David Čeh

Miha Nemec, Tina Gorenjak, David Čeh, Barbara Vidovič, Jagoda

Jacques je edini moški potomec družine Jacques, kjer se vsi imenujejo Jacques, saj so le ljudje-avtomati, ki izpolnjujejo pričakovanja družbe. Družina, ki naj bi bila tista celica širše družbe, ki ščiti interese in potrebe posameznika, postaja le še izvrševalka nekih višjih zahtev, ki nikomur ne prinašajo prav nobenega veselja, kaj šele užitka. Jacques kaže svoj radikalni upor družini s svojim nepreklicnim molkom, zavrača hrano in noče priznati, da obožuje krompir s špehom. Je odpadnik svoje vrste, je pravzaprav tisti, ki s svojim uporom in antikonformizmom ne ogroža le obstoja svoje družine, ampak obstoj svoje vrste. Vsi Jacquesi pritiskajo nanj z nesmiselnimi argumenti, ponižnimi prošnjami, žaljivkami in grožnjami. On ostaja trden in ne odstopi od svojega molka, vse dokler ga sestra Jacqueline ne označi za "kronometrskega". Dejstvo, da je tudi on le bitje, ki se podreja biološkemu redu narave (vsi Ionescovi junaki se identificirajo s svojo živalsko naravo), ga prisili, da končno prizna, da obožuje krompir s špehom. S tem priznanjem je spet sprejet v svojo družino, sprejet je v svoj rod, postane spet vreden svojih prednikov. Mladenič Jacques, ki se je dolgo upiral pritiskom družine, dosti hitreje podleže in se podredi čarom svoje neveste, ki so mu jo določili starši. Najprej sicer zavrne Roberto I, češ da želi nevesto s tremi in ne le z dvema nosovoma. Takoj mu pripeljejo drugo edinko, Roberto II, ki ima tri nosove.

»Če so izrabljene besede, pomeni, da je izrabljen duh. V prostoru, ki je poln snovi, je navzočnost prazna: preobilje se takrat družijo z nezadostnostjo, objekti pa so popredmetenje samote, zmage protiduhovnih sil, vsega tistega skratka, čemur se upiramo. Vendar se ne mislim do konca odreči svoji udeležbi v tem nelagodju in če – tako upam – se mi v tesnobi in njej navkljub posreči vpeljati humor, ki je blagodejni simptom druge navzočnosti, potem je humor moja odveza, moja osvoboditev, moja odrešitev.«

Jacques sprejme svojo nevesto in se podredi zahtevam družine, ki ga silijo v poroko le z enim ciljem: da bo nadaljeval svojo vrsto. S tem se popolnoma odpove svojemu uporom in svobodi, svoji individualnosti. Postane eden izmed članov svoje vrste, brez lastne trdne volje, brez svoje specifičnosti, brez svojih idej in ciljev, podrejen zahtevam družine. Z Roberto II se pred realnostjo, pred zahtevami svojih družin, zatečeta v ljubezensko igrice, kjer so vse besede "muc", v igrice, kjer jezik postane univerzalen oziroma tako zelo banalen in oropan svojega smisla, da se vsi pomeni skrivajo le še v besedi "muc".

V nadaljevanju naturalistične komedije, v igri *Prihodnost je v jajcih*, obravnava eno velikih tem svojega gledališča: razplojevanje, razmnoževanje, ki je povezano izključno z reprodukcijo vrste.

Jacques se pred zahtevami obeh družin zateče v ljubezen z Roberto II. Ker pa njun odnos ne da rezultatov, ne da otrok, je njuna ljubezen brez smisla in ostaja za njuni družini nerealizirana. Člani obeh družin ne razumejo čistosti ljubezenskega čustva, saj tradicija zahteva, da se spoštuje biološka funkcija človeka – reprodukcija.

Meščani, vpeti v kolesje družbenih zahtev in norm, nimajo niti najmanjšega posluha za skupnost moškega in ženske, ki ne sledi svojemu edinemu cilju: razmnoževanju, nadaljevanju vrste.

Jacques se šele ob srečanju s svojim mrtvim dedkom odloči, da bo izpolnil pričakovanja obeh družin in poskrbel za nadaljevanje svoje vrste. Z Roberto II se "lotita produkcije" in poskrbita za številen zarod. Razmnoževanje je le še meščanska vrednota, represivni konformizem, ki poveže posameznika z vrsto.

Ko družini Jacquesovih in Robertinih končno dobita tako težko pričakovane in nujno potrebne potomce, ki bodo družinama sicer prinesli tudi nekaj denarja, pa se izkaže, da je prihodnost komaj rojenih precej nejasna. Vsak ima svoje ideje, kakšna bi lahko bila njihova prihodnost, nikomur pa ni zares mar, kaj bo z njimi. Važno je le eno: izpolnjene so zahteve in pričakovanja meščanske družbe. Na prvo mesto se postavlja kvantiteta. Kvaliteta postaja tisto, kar bi izstopalo iz povprečja, in je zato najbolje, če se nanjo pozabi.

Prihodnost Ionescovih junakov-avtomatov, ki sledijo samo zahtevam tradicije in podlegajo pritiskom množice, je v jajcih, edini pogoj za prihodnost pa podrejenost. Ionescova vizija sveta ni optimistična, gotovo pa je, če jo uspemo pogledati z distance, izredno komična. Danes, pol stoletja kasneje, v dobi skrajnega individualizma, ki nas, paradoksalno, sili v ukinitve geografskih in jezikovnih meja, naša prihodnost ni nič bolj svetla, morda le manj komična. Potopljeni v svoj svet se nismo več sposobni upreti zahtevam, ki jih narekujejo močnejši in mogočnejši od nas. V boju za svoje mesto v množici smo se prisiljeni odpovedati svojemu upor, svobodi, skratka vsemu tistemu, kar nas dela drugačne. Tudi naša prihodnost v množici enakih se skriva v jajcih. Če bi jih imeli, seveda.

Tatjana Doma

Iz kritik ob praznovanju v Parizu

Če bi resno uporabil svoj pisateljski talent, potem bi gotovo ustvaril pomembna dela. Vendar sta Šolska tabla in Jacques, ki smo ju videli, le hrana za vrabce.

Dialog je surov, ni kaj. Druge kategorije, bi rekel mesar. Niti malo nas ne spravi v smeh. /.../
Jacques ali podrejenost bi mi bila bolj všeč, če bi vsebovala več čiste norosti.

Robert Kemp, Le Monde, 18. 10. 1955

Nič bolj žalostnega kot slepar, ki je prišel iz mode. Absurdnost, nespamet, norost, nesmisel, trapa-rija povzdignjena v dogmo, zamenjava zlogov ali črk, igra besed, hlinjena norost, umetna original-nost, prostovoljno čudaštvo, ponarejena ekstra-vaganca, nenavadnost za vsako ceno, gospod, ki se napreza, da bi nas spravil v smeh, in ki je postavljen na oder samo zato, da bi osupnil meščanstvo; vse to poznamo že zelo, zelo, zelo dolgo časa. Nič zato: gledališče Huchette je dovolj majhno in v Parizu je dovolj snobov, da bosta imeli predstavi dovolj publike.

Jean-Jacques Gautier, Le Figaro

Opomba: Igra Jacuques ali podrejenost je bila upri-zorjena skupaj s Šolsko tablo 15. 10. 1955 v Théâtre de la Huchette

Uprizoritvi Roberta Posteca zvesto in z domišljijo sledita umetnosti Ionesca. V nekaj trenutkih uprizoritve mu uspe doseči precej nenavadno dramaturško moč. Predvsem mislim na blazno burleskno sceno, kjer vidimo družini Jacquesovih in Robertinih vihati nos nad nevesto, jo otipavati in jo ovohavati.

Jacques Lemarchand, Le Figaro Littéraire

Claude Bonnefoy Entretiens avec Eugène Ionesco, Éditions Pierre Belfond, Paris, 1966 (prevedla Tatjana Doma)

Zunanji sodelavci pri uprizoritvi

Režiser **Diego de Brea** je študiral primerjalno književnost in umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti in gledališko režijo na AGRFT. Za diplomsko uprizoritev Mrakove Obločnice, ki se rojeva je prejel univerzitetno Prešernovo nagrado in mednarodno študentsko nagrado na festivalu v Brnu. Režiral je v različnih slovenskih gledališčih. V Italiji je po Wagnerjevih motivih režiral avtorski projekt Leonora z operno pevko Eleonoro Jankovich. Loteva se različnih žanrov, od mladinskih iger (Kralj v časopisu, PDG) in lutkovnih predstav (Rumeno čudo, Zvezdica zaspanka, LGL), prek avtorskih projektov, klasičnih in sodobnih besedil (Kralj umira, PDG; kolaž Lorcovih besedil Federico Telesnost besede, MGL; Arabska noč, PDG), vse do lutkovno operne predstave Čarobna piščal (LGL) in glasbenega vodvila Chicago (SLG Celje). Njegove uprizoritve so gostovale doma in v tujini (v Beogradu, na festivalu v Varni v Bolgariji, na festivalih Mladi levi in Exodos, v Londonu, Parizu, Antwerpnu, Monsu in Dortmundu). Za avtorski projekt Dvoboj (Gledališče Glej) je prejel Borštnikovo nagrado leta 2002. Prejel je tudi zlato ptico za gledališče leta 2002.

Glasbenik in skladatelj **Tomaž Grom** je študiral kontrabas na Brucknerjevem konzervatoriju v Linzu. Poleg tega se je izobraževal na več glasbenih delavnicah (David Friesen, Barre Phillips, Gerry Hemingway, Peter Kowald, Marc Abrams ...). Od leta 1996 je ustvaril avtorsko glasbo za približno petindvajset gledaliških, plesnih in lutkovnih predstav, izmed ka-

terih velja posebej omeniti Exah (koreografija Valentina Čabro, PTL, 1998), Mehurčki (režija Saša Jovanović, LG Ljubljana, 1999), Telborg (koreografija Mateja Bučar, Cankarjev dom, 1999), Juliette, Justine (režija Sebastijan Horvat, SMG Ljubljana, 2000), SS (režija Sebastijan Horvat, Gledališče Glej, 2000), Kagami odsev (koreografija Tanja Zgonc, PTL, 2001), Media Medici (koreografija Mateja Bučar, Moderna galerija Ljubljana, 2001), Zvezdica Zaspanka (režija Diego de Brea, LG Ljubljana, 2001), Dvoboj (režija Diego de Brea, Gledališče Glej, 2002), Kakor vam drago (režija Sebastijan Horvat, SNG Drama Ljubljana, 2003). Sodeloval je tudi pri filmskih produkcijah (glasba za nemi film *La passion de Jeanne d'Arc* /Carl Theodor Dreyer, 1928/, Slovenska kinoteka, 1996). Izdal je dve avtorski plošči (*La passion de Jeanne d'Arc*, 1998, in *Dvojnik – sploh*, 1999). Od leta 1996 je sodeloval z različnimi glasbenimi skupinami (Muskafiber, Tomaz Grom quartet, duet s kontrabasistom Žigo Golobom, Bast, Trnovski orkester).

Samo Lapajne je diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Ukvarja se s scenografijo, grafičnim oblikovanjem in računalniško animacijo. Kot scenograf je sodeloval pri približno dvajsetih projektih v Sloveniji in na Hrvaškem: kozmokinetično gledališče Rdeči

pilot – baletni observatorij *Fiat* (Kotor, 1987), dramski observatorij *Zenit* (SMG Ljubljana, 1988) in baletni observatorij *Kapital* (1988), dramski observatorij *Zenit 2* (Subotica 1989), operni observatorij *Rekord* (Narodno pozorišče Novi Sad, 1989), režija Dragan Živadinov; *Psiha* (režija Vito Taufer, SMG Ljubljana, 1993), *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* (režija Vito Taufer, SLG Celje, 1993), *Hrestač* (režija Diego de Brea, Drama SNG Maribor, 2000), *Zvezdica Zaspanka* (režija Diego de Brea, LG Ljubljana, 2001), *Don Juan* (režija Vito Taufer, PDG Nova Gorica, 2003) in druge. Računalniške animacije je izdelal za televizijo in za več gledaliških predstav: *Pika* (režija Vito Taufer, SMG Ljubljana, 1998), *Sen kresne noči* (režija Vito Taufer, SMG Ljubljana, 1999), *Hamlet* (režija Vito Taufer, PDG Nova Gorica, 2000), *Hrestač* (režija Diego de Brea, Drama SNG Maribor, 2000), *Zvezdica Zaspanka* (režija Diego de Brea, LG Ljubljana, 2001), *Ime rože* (režija Matjaž Berger, SMG Ljubljana, 2002), *Sneguljčica* (režija Vito Taufer, SMG Ljubljana, 2003) in druge.

Mojca Gorogranc je študirala na Greasepaint Ltd. School of Stage, TV and Film Make-up London v Veliki Britaniji, program specialnih efektov in protetike, stilne maske in stilnih frizur ter program filmske, televizijske in gledališke maske. Kot oblikovalka maske je sodelovala pri naslednjih projektih: celovečerni filmi Rezervni

deli, How I killed a Saint (makedonsko-francosko-slovenska koprodukcija), Marmelada, Temni angeli usode, Stereotip, tv film Čamčatka, kratki igrani film Teci Zeko teci (FDU Beograd, prva nagrada za kratki film Cannes 2003), kratki film Poklon za Sanju (FDU Beograd) ter trinajst kratkih igranih filmov študentov AGRFT. Kot oblikovalka maske sodeluje pri tv-reklamah, videospotih in modnih fotografijah (London: Elle, Fashion Weekly). Sodelovala je tudi pri gledaliških predstavah A Taste of Honey, Icecream (Quester Theatre, London) ter Kraljice in omnibus 5 (Ex Ponto).

Tatjana Doma je diplomirala na oddelku za dramaturgijo na AGRFT v Ljubljani. V sezoni 1997/1998 je začela sodelovati z Gledališčem Ptuj kot praktična dramaturginja in urednica gledaliških listov. Gostovala je tudi v drugih slovenskih gledališčih (Prešernovo gledališče Kranj, Drama SNG Maribor, Slovensko ljudsko gledališče Celje, Gledališče Koper,

Lutkovno gledališče Ljubljana) in pri neinstitucionalnem gledališkem projektu Igre na dvorišču (režiser Alen Jelen, Društvo ŠKUC). Do zdaj je kot praktična dramaturginja sodelovala pri šestindvajsetih uprizoritvah. Za produkcijsko hišo Micom je napisala več scenarijev za mladinsko oddajo Lahkih nog naokrog in Čari začimb. Za prispevek v študentskem zborniku Žrtve, rablji in ... je prejela študentsko Prešernovo nagrado.

Metka Damjan, gledališka lektorica

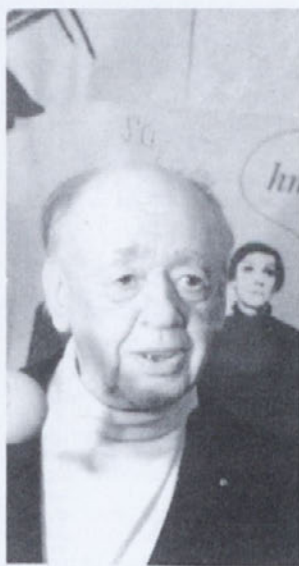
Beseda ...

V večni prisotnosti neizrekljiva
v strašni odsotnosti neodjenljiva
v nespečni tišini prebiva ...

Beseda ...

Besede in misli so tiste, ki bogatijo moje delo. Neodjenljivo brskam po neizrekljivem in poskušam ustvariti izrekljivo.

Fotografije Ionesca iz knjige Giovanni Lista IONESCO, Henri Veyrier, Pariz, 1989

Gledališki list Slovenskega ljudskega gledališča Celje
Letnik 58, sezona 2003/2004, številka 4
Izdaja Slovensko ljudsko gledališče Celje.
Vse pravice pridržane.

Za izdajatelja Tina Kosi
Urednica Tatjana Doma
Lektorica Metka Damjan
Fotografije Damjan Švarc
Oblikovalec Jože Domjan - Triartes
Oblikovalec naslovnice Diego de Brea
Tisk Grafika Gracer
Naklada 3000 izvodov
Celje, Slovenija, december 2003

SLG Celje si pridržuje pravico do spremembe programa.

Celje - skladišče
D-Per

97/2003/2004

5000028011,4

COBISS ©